

Louisa Tottie, född Dickson 2:6:5
Sammanställt av Elsie Dickson 2:6:11 2:4

Louisa Helen Tottie föddes den 7 juni 1866 på Kyleberg, Svanshals socken i Östergötland. Hennes föräldrar var Axel (2:6) och Mehetabel, född Piercy Austin. Louisa växte upp i en stor syskonskara, bestående av nio systrar och två bröder. De tre äldsta, Blanche, Florence och Alice var hennes halvsyskon eftersom Axel tidigare varit gift med Charlotte Wilson Dudgeon, men som avlidit strax efter yngsta dotterns födelse. De övriga syskonen hette i nämnd ordning Mehetabel (Bell), Edith, Axel, Constance (Connie), Caroline (Caline), Oscar och Grace. Louisa var det näst äldsta barnet i denna kull.

År 1879 råkade familjen ut för en ekonomisk tragedi. Axel hade gått i borgen för Wadstena Enskilda Bank. Han hade då blivit bedragen på pengar och därmed tvingats i konkurs. Han blev av med hela sin förmögenhet, inklusive Kyleberg. Familjen flyttade då till Skeppsta, Gåsinge socken i Södermanland, där Axel verkade som disponent fram till sin död 1899. Ägaren till Skeppsta var Axels bror, Oscar, som övertagit gården efter Henrik Wahrendorff.

Bild 2. Pappa Axel omgiven av barn, barnbarn och tjänstefolk på Skeppsta. Sittandes längst fram på trappen är Louisa. Mer om denna bild finns att läsa på Dicksonska släktföreningens hemsida under rubriken "Axel Dickson 2:6".

Såvitt jag känner till bodde Louisa på Skeppsta ända fram till 1902 då hon gifte sig med Charles Tottie (född 1866), sedermera överste och chef för Bohusläns regemente i Uddevalla. Hon var då 36 år. Vigsselförrättare var Charles bror, biskopen i Kalmar stift, Henry Tottie.

Charles hade tidigare varit gift med Elisabeth Uggla (född 1861), men som avlidit 1899, endast 38 år gammal och efterlämnat de tre barnen, Mary, Henry och John, som vid giftermålet mellan Charles och Louisa var 15, 13 respektive 6 år gamla. Louisa fick själv aldrig några egna barn men kom att stå Charles' tre barn mycket nära.

Bild 3. Den 28 januari 1902 gifte sig Louisa med Charles Tottie. Tidningsutklipp tillhörande aunt Louisas kabinettskåp (se nedan).

Bild 4. Villan, som Charles och Louisa flyttade till 1915. Huset byggdes 1904 och var ritat av Gustav Louis Schubert, en tjänsteman som tyckte om att rita hus utan att vara utbildad till arkitekt. På balkongen syns Charles och Louisa samt bakom dem troligen John. Huset finns ännu kvar.

I samband med att Charles gick i pension flyttade paret år 1915 till Strandvägen 9 i Storängen i Nacka. Storängen var ett nybyggt samhälle, som grundats 1904 och beboddes huvudsakligen av en välbärgad medelklass, till stor del tjänstemän i statens tjänst. Villorna var stora och anpassade efter tidens nymodigheter. Där kom paret att bo resten av sina liv.

Min bror William kontaktade för några år sedan Johns son, Thomas, och Henrys son, Lars, och bad dem skriva ner några minnen av Louisa. Dessa minnen återges här nedan. Därutöver har William även bett mig att teckna min bild av Louisa, så som jag minns henne och genom de saker som hon lämnat efter sig. Detta blir den tredje och sista delen av uppsatsen. William och jag är barnbarn till till Louisas bror Oscar.

Thomas Totties minnen

Min pappa John Tottie (1895-1977) förlorade sin mamma när han själv bara var tre år. Hans pappa Charles Tottie (1855-1938) gifte så småningom om sig med Louisa Dickson (1866-1959). Då han kom hem med sin hustru, satt den lille John med sina syskon på galoschhyllan ivrigt väntande. John talade högt och glatt om att han skulle "få en ny mamma" men förmanades genast strängt av sin pappa att han skulle hålla tyst.

I spänd förväntan från barnens sida skedde alltså denna tant Louisas ankomst till hemmet. Hon kom att bli mycket avhållen och älskad av min pappa John, hans syskon och sedermera hans egen familj. Lustigt nog var det så i min familj att just tant Louisa kallades för "tant" eller "Granny", medan hennes alla systrar och kanske andra kvinnliga släktingar i familjen Dickson kallades för "aunt". Jag minns ju också mycket väl tant Louisas mamma Mehetabel, hon som blev 103 år. Henne kallade vi för "Great-Granny". Hon kunde berätta spännande historier om sitt eget liv långt utanför Sveriges gränser.

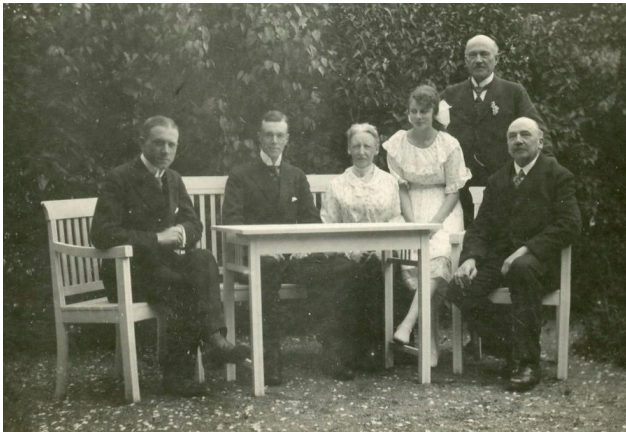

Bild 5. Från vänster Louisas styvsöner Henry och John, aunt Louisa själv, troligen styvdottern Mary, ståendes bakom Charles och längst till höger kan vara Gerald, som på äldre dagar blev mycket lik Charles. (Uppgift Lars Tottie)

Bild 6. Främre raden: Louisas mamma, Mehetabel, omgiven av dottern Bell (t.v.) och Florence (t.h.). Bakre raden från höger: Louisa med systrarna Connie, Grace och Caline, trotjänarinnan Anna Johansson (mer om Anna finns att läsa på vår släktförenings hemsida) och Karl Fries, gift med Bell. "De [Connie, Grace, Caline] sysslade mycket med att arrangera och lämna bidrag till olika kyrkliga basarer. De kunde komma och visa upp några av de mest oanvändbara och konstiga saker och säga: 'Vilken utmärkt basarartikel'." (Citat Lars Tottie)

Mina starkaste minnen av min farfar Charles och tant Louisa är julmiddagarna i villan på Storängen. Jag är ju född 1930 så dessa minnen hör till min barndom. Vi fick alltid plumpudding – givetvis – och jag kan tänka mig att vi tre barn i familjen (Sven, jag själv och Gunnel, kallad Lulli) var tillsagda av våra föräldrar att uppföra oss ordentligt. Min farfar var en ganska sträng och gammaldags herre, ursprungligen officer. Av mina föräldrar har jag fått intrycket att tant Louisas mildare personlighet lyckligtvis kompenserade.

Jag har inga minnen av att ha följt med min farfar och tant Louisa till kyrkan, men jag vet att de var djupt religiösa och ofta gick på högmässan om söndagarna. Som barn skulle min pappa och hans syskon alltid följa med till kyrkan. Om jag har förstått rätt, hade min farfars religiositet snarast en lågkyrklig inriktning, men jag vet inte om tant Louisa kände på samma sätt. Sannolikt var hon dock helt lojal med sin make i fråga om starka drycker – Charles Tottie var helnykterist och såg helst att andra också avstod från alkohol.

Som barn och även senare uppfattade jag tant Louisa som en vänlig och kultiverad person med ett behagligt sätt. Jag tyckte också att hon såg mycket bra ut.

Min syster Gunnel äger ett stort, vackert dockskåp som har en förunderligt rikhaltig inredning. Det är från 1800-talet, förmodligen av brittiskt ursprung, och sannolikt en gåva från tant Louisa, om jag minns rätt.

På flera sätt lever minnet av tant Louisa och hennes släkt vidare i familjen Tottie. Det är många intressanta och roliga berättelser som jag fått höra i min barndom och även senare i min ungdom. Ingenting av detta har tyvärr fästs på papper, inga sakliga redogörelser kan jag lämna, men min känsla av samhörighet och gamla tider består. (Nedtecknat av Marianne Sandels, gift med Thomas Tottie, brev till William, daterat 12 januari 2017.)

Lars Totties minnen

Stunderna med Grannie som jag minns dem, var ljusa och varma och regelmässigt fyllda med bibelläsning och böner. Min syster och jag fick som relativt små barn ibland sova över hos henne när våra föräldrar var upptagna av något. Eftersom huset i Storängen uppenbarligen hade engelska förebilder – och följaktligen kunde vara rätt så kyligt – blev vi ofta förkylda efter en sådan vistelse. Hennes religiositet tog sig emellertid inga dogmatiska uttryck utan präglades av sann värme och kärlek. Hon stod också med båda fötterna på jorden vilket tog sig bl a det uttrycket när min mamma besökte henne under min ungarstid på 50-talet att besöket i regel avslutades med en bön om att jag skulle komma att träffa en trevlig flicka.

Eftersom mina föräldrar bodde i Östersund 1941-1951 är mina minnen i stort sett uppdelade i tiden, den första perioden intill mina 10 år fyllda, den senare sedan jag fyllt 20 år och intill hennes död 1959. Jag minns att när jag tjänstgjorde vid Södertörns tingsrätt en tid i början av 1960-talet hade jag i Nackanämnden en kvinna som var kyrkligt verksam i Nacka församling. Hon berättade för mig att alla där kyrkligt aktiva älskade Grannie.

Min farfar avled 1938 och under 30-talet firade vi i regel annandag jul i Storängen. Vi barn radades då upp i sällskapsrummet – 6 stycken syskon och kusiner – för att inspekteras av vår farfar. Han var verkligen en officersgestalt och – som min kusin Thomas nyligen konstaterade – sade man inte gärna emot honom. Efter en lunch, där också andra släktingar närvarade, kunde alla beordras att leka sällskapslekar, vilka mest torde ha roat de vuxna deltagarna.

Sedan Grannie fyllt 90 år var hon trots åldern lika aktiv som förut. Ofta tog hon Saltsjöbanan till Slussen och tillbaka. Eftersom hon och farfar flyttade till Storängen 1915, sedan han gått i pension, var de medlemmar i den egnahemsförening som lyckades utverka ett gynnsamt gruppavtal med Saltsjöbanan, ett avtal som gav dem billiga resor för livstiden. Järnvägen försökte flera gånger upphäva avtalet men misslyckades. Högsta domstolen fick pröva frågan två gånger. Avtalet kunde försvinna först när järnvägen så småningom överläts till SL i Stockholm.

En gång efter fyllda 90 hade Grannie bråttom till Storängens station och fick springa sista biten. Det hände då att hon ramlade och skrapade bl a näsan. När hon senare berättade om olyckan var hon alltid noga med att påpeka att ”jag hann med tåget!” (Enligt brev till William från Lars Tottie, daterat 2017-03-20.)

Mina egna minnen

Inledningsvis vill jag nämna att alla vi syskon och kusiner alltid tilltalade pappas fastrar med ”aunt”. De talade alltid engelska med varandra, trots att de var födda och uppvuxna i Sverige. När de talade svenska var det med en brytning. När min kusin James Ramsay, född och uppvuxen i

England besökte Sverige, lade han märke till att de tre systrarna Louisa, Connie och Caline talade en något ålderdomlig engelska. Det var en fin engelska från mitten av 1800-talet med endast en svag svensk brytning: ”För mig var det som om man fick erfara en språkstil från Thackerays tid.” När han på 1960-talet besökte aunt Caline på Badhusgatan i Södertälje och det var dags för ”tea and biscuits”, minns han aunt Caline säga: ”I’ll just put the kettle on the flame”. Då James föreslog att de skulle göra en liten bilfärd sade aunt Caline: ”Yes, I would like to go out for a run in the motor”.¹

1948 flyttade min familj till Storängen, till det hus där aunt Louisas äldre syster, Bell, hade bott med sin make Karl Fries sedan 1926. Bell hade nyligen dött och maken Karl hade avlidit några år tidigare.² Jag var då 3 år gammal. Vi bodde inte långt från aunt Louisa och fick på så vis en nära och naturlig kontakt med henne. Förutom alla de fester hon kom att anordna för oss barn, hände det också att vi spontant hälsade på hos henne eller träffades vid Storängens järnvägsstation, då hon skulle ta tåget in till Stockholm.

Aunt Louisa bodde i ett gult trähus i jugendstil, byggt 1904. Huvudingången hade av en pampig ekdörr med dekorativa järnbeslag. Genom denna gick man endast när det var fest, i annat fall gällde köksdörren på baksidan av huset. Strax innanför porten ledde en ganska bred och lång trappa upp till en stor hall, som låg mitt i huset och vars takhöjd sträckte sig upp genom två våningar. I den stora hallen fanns en särskild telefonhytt, inte mycket större än en garderob med vadderade väggar, så att man skulle kunna tala ostört där. Telefonen med luren hängde på väggen och var av en mycket ålderdomlig modell. Detta var en av de platser i huset som vi barn tyckte var mycket märklig och därför måste uppsöka varje gång vi hälsade på hos aunt Louisa.

Bild 7. Förgrunden visar trappan, som leder upp från huvudingången. De två hundarna, som vaktar vid trappan, finns ännu kvar men fullgör numera sina uppgifter på Rämens herrgård. I hallen syns en liten dörr, där det hänger en telefonkatalog. Därinne, bakom dörren, fanns telefonhytten med de vadderade väggarna. Trapporna leder vidare upp mot övervåningen och därefter upp mot vinden. (Foto Erik Tideström och Thomas Dickson)

¹ James kommentar: ”Under de sista femtio åren har jag funderat på familjens förhållanden och engelskan som de talade hemma. Axel, född i Sverige 1826, uppfostrad i en familj där fadern James hade invandrat från Skottland 1806. Modern Mehetabel född 1840, uppfostrad i en engelsk familj i kolonierna. Deras stora familj bor ute på landet i Sverige och talar engelska hemma. Visst blev det besök till England och tvärtom, släktingbesök till Sverige men i stort sätt var familjen isolerad i deras vardagsengelska från den språkliga utveckling som skedde i hemlandet. Jag är ense med dig att det är inte så underligt då att i senare tider kan det sägas att de talade något ålderdomlig engelska. För mig var det som om man fick erfara ett språkstil från Thackerays tid. Men då måste jag också medge att liknande har hänt mig och Gittan. Svenskan som vi uppfostrades med var den vardagssvenska som gällde under Helens [James mamma och min pappas syster] - de första tre decennierna av 1900-talet! Kanske era barnbarn fnittrar när de hör min ålderdomliga svenska!” (Enligt brev till mig 7 juli 2019).

² I samband med att Bell och Karl Fries möbler auktionerades bort inom släkten var min mamma närvarande i sällskapet. Alice Florman (dotter till Louisas halvsysster Alice) satt bredvid mamma och frågade om inte hon och Axel skulle köpa Soltäppan. Mamma svarade att de nog inte skulle ha råd med det. Men Alice sade att hon skulle tala med sin bror, bankiren Tage Cervin om saken. Så skedde och min pappa fick ett lån av honom med fördelaktig ränta. Huset finns ännu kvar i familjens ägo.

Bild 8. Ett av de mindre utrymmena i hallen intill entrétrappan. (Foto Erik Tideström och Thomas Dickson)

På sidorna om trappan fanns två mindre utrymmen. Där fanns bl a exotiska föremål. Det mest iögonfallande var de två höga palmerna, som bredde ut sig ända upp till taket och ut över trappan. Under en av dessa palmer fanns en stor härlig korgstol, som vi barn brukade turas om att slå oss ner i och drömma oss bort en stund.

Vänster om hallen låg den stora matsalen, som var inredd med gamla möbler från 1800-talet, bl a en stor buffé samt en stor och en liten tramporgel. På väggarna hängde tavlor med bl a porträtt av ”di gamle”. (Dessa hänger numer på Tottieska malmgården på Skansen i Stockholm.) På väggen bakom aunt Louisa, där

hon brukade sitta till bords, hängde bakom glas och ram två uppstoppade gröna fåglar, mycket eleganta med långa fjäderstjärter. Kanske var de hämtade från dåvarande British Guyana i nordöstra Sydamerika, där Louisas mamma var född och bodde fram till tonåren. Till höger om hallen låg sällskapsrummet och bakom hallen låg ett stort kök, ett litet serveringsrum samt jungfrukammaren, där trotjänarinnan Irma Feldt bodde.³

Från hallen fortsatte sedan en trappa upp till övre våningen, där rummen grupperade sig utefter en gallerilikhande gång runt om den öppna hallen. Här uppifrån kunde man således se ner i hallen. Denna arkitektoniska planlösning med öppen trapphall är i Sverige ganska ovanlig. Den är emellertid densamma som på Överås i Örgryte där Louisas farbror James Jameson Dickson bodde, i Dicksonska palatset i Göteborg där farbrodern Oscar bodde, på Höglunda strax utanför Karlstad som James Dickson (2) lät bygga och där fastern Carolina (gift von Rosen) bodde, samt på Tjolöholm utanför Göteborg som system Blanche lät bygga och bo. Kanske var det just därför detta hus kom att falla aunt Louisa i smaken. Trappan fortsatte sedan vidare upp till vinden. Det sades att där var mörkt och kallt och endast trotjänarinnan fick gå dit upp.

Bild 9. Matsalen. Till vänster på väggen syns de två uppstoppade fåglarna. Dörren intill, leder till serveringsrummet där trotjänarinnan Irma Feldt huserade. (Foto Erik Tideström och Thomas Dickson)

³ Irma var i tjänst hos aunt Louisa ända fram till Louisas död. Därefter flyttade hon till aunt Caline i Södertälje och slutligen till ett tjänarinnehem intill Vanadisiparken i Stockholm. Där bodde redan Anna Johansson, som varit trotjänarinna hos system Bell och därefter hos brodern Oscar. Vi barn besökte dem varje år. Jag minns hur stor uppståndelse det blev då vi ringde på dörren till hemmet och dörren öppnades, varvid fullt av gamla f.d. trotjänarinnor samlades framför oss och ville prata.

Bild 10. Köket var stort samt betydligt vardagligare och enklare än de övriga rummen. Min bror Thomas ser efter om tevattnet kokar. Kannan står på en mindre elektrisk spis. Under står två rejäla gamla vedspisar. Däremellan utbrett tidningspapper. Hur kunde Irma klara av alla stora bjudningar med enbart denna lilla elektriska spis? Använde hon kanske vedspisarna vid större tillfällen? (Foto Erik Tideström och Thomas Dickson)

Vi fem barn inbjöds ibland på fest till Louisa. Jag minns särskilt de årliga julkalasen, då vi syskon – utan föräldrar – bjöds dit på middag med samkväm och julklappsutdelning. Aunt Louisas systrar, aunt Connie och aunt Caline, var också alltid med och ibland även aunt Grace. De hade varsina gästrum hos aunt Louisa. Det var ungefär 10 minuters promenadväg mellan vårt hem och aunt Louisas. Vi behövde bara gå ner för Ängsvägen, sedan en bit på Parkvägen och sedan ner under järnvägstunneln. Där rakt framför oss syntes aunt Louisas gula hus. Min storasyster Florence och storebror William brukade alltid strängt säga till mig att jag måste sköta mig på dessa fester. En gång sade de till mig att de skulle göra mig ”både gul och blå på hemvägen”, om jag inte uppförde mig ordentligt. Jag förstod inte vad de menade med ”gul och blå”. Jag förstod heller inte varför dom sa att jag måste uppföra mig ordentligt, eftersom jag själv tyckte att jag alltid gjorde det. Jag blev bara så uppspelt av husets planlösning, av alla intressanta saker och inte minst av de gamla damerna, som var så snälla och hade så mycket att roa oss med. Det var som att komma in i en annan värld.

Bild 11. Övre våningen. Där fanns aunt Louisas sovrum och andra gästrum samt även en toalett, vars väggar var rikt utsmyckade med porslinsinstallrikar och väggaffischer. Liksom telefonhytten på nedre botten var denna toalett ”ett måste” att uppsöka. Till vänster på fotot ses trappan som fortsätter upp till vinden. (Foto Erik Tideström och Thomas Dickson)

Eftersom det var fest gick vi till stora ingången och ringde på klockan. Det var alltid trotjänarinnan Irma, klädd i sin uniform, som öppnade dörren. Vi stegade uppför trappan där de stora palmerna bredde ut sig över oss. Väl uppe i hallen väntade de gamla systrarna, som välkomnade oss. De verkade alltid så måna om oss, att vi skulle ha det bra, vara glada och att det skulle gå bra för oss i livet. Med åren blev de allt kortare till växten, smalare och mer tunnhåriga. Jag minns att jag som tolvåring tog tag i min gudmor, aunt Caline, med båda armarna kring hennes midja och lyfte upp

henne en bit över golvet. Som tur var landade hon igen med fötterna på golvet. Jag ville visa hur stor och stark jag nu blivit. En annan gång sprang jag uppför trapporna till övre våningen, hängde mig över trappräcket och tittade ner på de tre damerna, som rörde sig på golvet där nere i hallen. Jag iakttog deras kala hjässor och fick plötsligt idén att ta av mig ena toffeln och sökte sedan sikta ner den på någon av de gamla damernas huvuden. Jag lyckades. Det råkade bli aunt Calines. Hon tittade överraskat upp och sade bara: ”Jasså, var det du”, utan att visa sig varken rädd eller arg.

Middagen intogs i matsalen kring ett stort bord dukat med manglad, vit linneduk och vita linneservetter, noggrant vikta till en solfjäder av Irma. Aunt Louisa satt alltid vid kortsidan, närmast köket. När det var dags för servering och annan hjälp behövde aunt Louisa bara sträcka fram handen och ringa på en klocka, som hängde över bordet. Signalen gick in till köket, varpå Irma kom in och betjänade oss. Hon serverade oss barn alltid vid respektive tallrik och tilltalade oss alltid med ”fröken” och ”herr” tillsammans med tilltalsnamnet. Aldrig ”du”. Aunt Louisa tilltalades ”överstinnan”. Irma var alltid mycket korrekt och professionell som trotjänarinna, alltid klädd i sin uniform och höll sig alltid undan såvida aunt Louisa inte kallade på henne.

Medan middagarna pågick berättade aunt Louisa gärna om gamla händelser i sitt liv. Minns särskilt när hon berättade om sin pappa Axel, då han blivit bedragen. Axel hade nämligen givit en av sina anställda viss fullmakt att sköta hans affärer. Den anställde hade då passat på att förskingra hans pengar, varpå Axel tvingats i konkurs. Aunt Louisa, som då bara var i 13-årsåldern, hade märkt att hennes pappa senaste tiden varit så blek, trött och tystlåten, som om han vore sjuk. Efter en tid hade pappan berättat för sina barn vad som hänt och att han blivit av med hela sin förmögenhet och allt han ägde. Aunt Louisa hade då sagt till sin pappa ”Det gör ingenting pappa. Huvudsakligen är att vi har dig!” Och till oss barn berättade aunt Louisa att hon än idag var så lycklig och stolt över att hon uttryckt just dessa ord till sin pappa. En annan gång berättade hon om en kvinna, som hette Evelina Crosby även kallad ”Ninni Pinni” eller ”Mimmi”. Hon var född på St. Barthélemy i Karibien 1810 och hade en gång i tiden varit Louisas mormors personliga slav, då hon bodde i British Guyana. När hon sedan blivit frigiven som slav fortsatte hon i alla fall att arbeta inom familjen. Hon hamnade slutligen hos Mehetabel och Axel på Skeppsta 1886, där hon bodde och arbetade som jungfru fram till sin död 1900. (Mer om Evelina Crosby finns att läsa på vår släktförenings hemsida.) Aunt Louisa berättade också om hur gäster alltid brukade klaga på illamående och huvudvärk när de hade sovit över i ett av gästrummen på Skeppsta. Det visade sig sedan att tapeterna i det rummet innehöll arsenik.

I detta samband vill jag också berätta om ett litet missöde som hände mig vid en julmiddag. Aunt Louisa hade velat överraska oss barn med att servera läsk till maten. Läsken hette Loranga. Jag tror hon var både mycket stolt och förväntansfull över vad vi skulle tycka om denna nymodighet. Alla tre ”aunterna” talade mycket om denna ”Lorango”, som de kallade den. När vi skulle sätta oss ner till bords tog jag tag i stolsitsen för att dra stolen med mig närmare bordet. Men det visade sig att sitsen var lös, vilket innebar att när jag sedan skulle sätta mig ner kom mina fingrar emellan sitsen och stolskarmen. Det var mycket smärtsamt och i rena förskräckelsen drog jag snabbt ut alla de fastklämda fingrarna. När sitsen då slog ner i stolen uppstod en hög smäll. Förutom all smärta blev jag också mycket generad och började gråta. Min storasyster Florence försökte skämtsamt trösta mig och viskade ”Stoppa fingrarna i Lorangon”. Varken aunt Louisa eller någon av hennes systrar verkade emellertid ha uppfattat något av vad som hänt.

Efter middagen brukade jag bli ombedd att borsta rent bordsduken med en liten silverborste med tillhörande silverskyffel. Det var en trevlig uppgift. Därefter knäcktes det nötter och åts apelsiner.

Sedan satte vi oss inne i vardagsrummet, där det blev bibelläsning och samkväm. Vi lekte och sjöng bl a "Denna ringen den skall vandra, från den ena till den andra. Låt den gå, låt den gå, låt den aldrig stilla stå". Leken gick till på följande vis: vi satte oss alla i en ring. Aunt Louisa drog av sig en av sina många diamantringar hon hade på fingrarna, trädde upp den på ett snöre och knöt sedan ihop det. Under sångens gång förde vi sedan ringen mellan våra händer. En gång tycktes ringen inte finnas i någons näve. Sången hade tagit slut och vi måste sjunga sången minst ett par gånger till innan någon (förmodligen Florence eller William) avslöjade var ringen gömde sig. Aunt Louisa brukade ha många ringar på sina fingrar. (Min bror William fick det en gång till sammanlagt elva ringar.) Hon kunde också berätta för oss något om varje ring.

I vardagsrummet fanns ett glasskåp. Därinne fanns en mängd dockliknande små avgudar. Dessa hade aunt Connie fört med sig hem från sitt missionsarbete i Indien. Hon brukade plocka ut en och en ur skåpet, hålla dem i sin hand och berätta en spännande historia om var och en och hur det gått till när hon lyckats omvända "hedningarna" till att bli kristna varpå de överlämnat sina avgudar till henne. Ibland ombads Irma gå upp på den kalla och mörka vinden för att hämta ner aunt Louisas gamla porslinsdockor och leksaker, som vi flickor fick leka med.

Efter samkvämet blev det julklappsutdelning. Julklapparna kunde bestå av allt möjligt, det mesta av deras gamla ägodelar, såsom lakan, näsdukar, en gammal sykorg från 1800-talet, en servettring från Ceylon och smycken.

Bild 12. Glasskåpet, som innehöll de indiska avgudarna, vilka aunt Connie taget med sig hem från Indien, där hon varit missionär. (Foto Erik Tideström och Thomas Dickson)

En jul fick min syster Florence ett fint litet kabinettskåp. Lådorna var fyllda av gamla saker, som legat där säkerligen sedan aunt Louisa var liten utan att någon - tack och lov - varit där och "städat". Där fanns souvenirer, gamla teckningar, en hårlock från hennes far Axel och exotiska saker som en bomullsblomma - just som ett kabinettskåp är tänkt att innehålla. Och precis som man förr i tiden brukade göra, drog aunt Louisa ut några lådor och berättade om innehållet. Jag minns särskilt hur hon roade oss med ett litet tidningsutklipp som handlade om en "lusttur på tvåsitsig velociped" från Skeppsta till Strängnäs som hennes syster Florence och hon gjort.

Bild 13. Kabinettskåpet, som syster Florence fick i julklapp av aunt Louisa. På väggen bakom skåpet syns porträtten av Louisas farfars far James Dickson (0) med äldste sonen Robert (1).

Sport. I Söderm. L. T. läses: Må dagen den 8 dennes företogo sig fru Florense Quensel, född Dickson och hennes syster fröken Louise Dickson en lusttur på tvåsitsig velociped från Skeppsta i Gåsinge socken rill Strängnäs. Tåta regnskurar hindrade resan i så måtto att resenärerna första dagen ej kommo längre än till Läggesta skjutsstation. Men tidigt påföljande morgon fortsattes färden till det föresatta målet. Efter några timmars vistelse i stiftstaden anträdde återfärden kl. 2 eftermiddagen, och damerna anlände välbehållna och hurtiga till Skeppsta efter något mindre än 6 timmars resa, af hvilken tid dock 1 timme användts till hvilat. Då man känner, att vägens längd från Läggesta till Strängnäs är inemot 2 mil och att afståndet derifrån till Skeppsta är dubbelt längre, måste man beundra de sportälskande damerna detta så mycket mer som vägen till betydlig del består af mycket svåra backar, hvilka göra, att en resa med velociped varder förenad med icke ringa möda.

Bild 14. Tidningsutklipp (odaterat) som berättar om aunt Louisas och aunt Florences cykelfärd Skeppsta – Strängnäs, tur och retur.

En annan liten lapp hon tog fram var en dikt som min farfar, Oscar, uppvaktat henne med. Den handlade om aunt Louisa och hennes näsa. Hon läste den högt för oss och vi alla skrattade hjärtligt. Vi konstaterade sedan att det var mycket typiskt och iögonfallande med dicksönernas stora näsor.

Darling Louisa from Oscar.
Longnose, Longnose, fond and
sweet
How we miss you at the door
Oh you made our lives complete
Longnose Longnose, seen
no more!
Oh Oh Longnose
Longnose.

Dikten lyder:

Longnose, Longnose, fond and sweet
How we miss you at the door
Oh you made our lives complete
Longnose, Longnose, seen no more!
Oh, oh Longnose
Longnose.

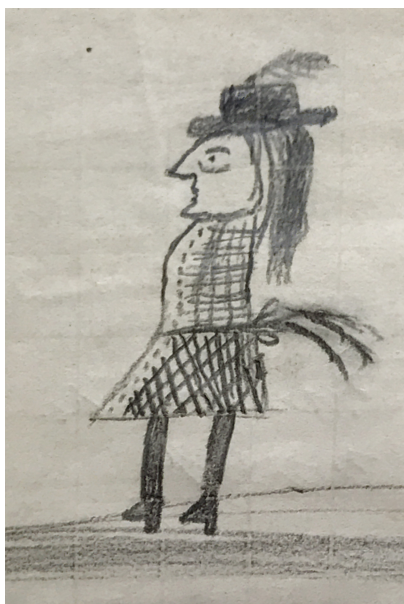
Bild 15. Brodern Oscars dikt till aunt Louisa.

I en av lådorna låg också några barnteckningar, men jag minns inte att aunt Louisa visade dessa. Två av dem bör ha tillkommit på Kyleberg (bild 16 och 17), den tredje på Skeppsta (bild 18). Barnteckningar av så gamla datum måste idag anses som mycket sällsynta.

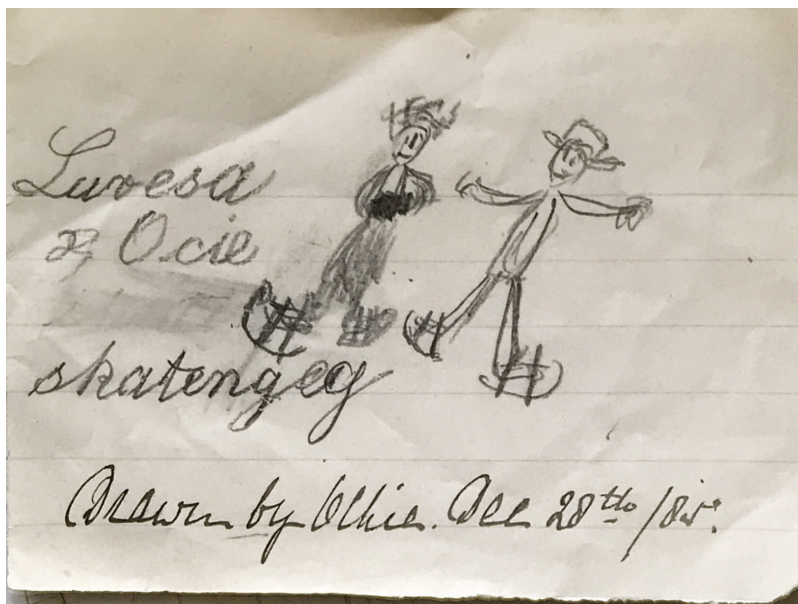
Skåpet är ännu i dag ”ostädat”.

*Bild 16. På baksidan av teckningen står
"Louisa sitting drawing drawn by Connie 14
Oct. 1878."*

*Bild 17. På baksidan av
teckningen står: "Drawn by
Connie for Louisa 14 Oct
1878 Ment to be myself."*

*Bild 18. Louisa och Oscar åker skridskor. Ritad av brodern
Oscar den 28 december 1885.*

Kalasen hos aunt Louisa avslutades alltid med en gemensam bön. Det var med varm inlevelse aunt Louisa med slutna ögon och knäppta händer vände sig till Gud, tackade för allt och bad att det skulle gå väl för oss alla, var och en.

Jag kan inte minnas att aunt Louisa – eller någon av systrarna aunt Connie och aunt Caline, någon gång visade irritation på kalasen. De var så inriktade på att ge oss all uppmärksamhet och omtänksamhet. Ändå måste det ha varit ganska tröttsamt för dem. De var ju gamla. Aunt Louisa var 92 år, då hon hade sitt sista kalas för oss. I min dagbok från julen 1958 står följande: "När klockan var ½ 8 måste vi gå, för de orkade inte ha oss så längre. De börjar ju bli lite gamla men är mycket pigga".

Eftersom aunt Louisa talade flytande engelska (1800-talsengelska), erbjöd hon sig att ge mig extralektioner i språket. Min vän Eva Sjöberg (gift Josephsson) och jag besökte henne därför några gånger för att bli duktiga i engelska. Lektionerna innebar att aunt Louisa försökte lära oss följande vers på engelska.

Jesus tender shepherd hear me
Bless thy little lamb tonight
Through the darkness be thou near me
Keep me safe to morning light.

Denna vers brukade aunt Louisas mamma, Mehetabel (Granny), läsa för sina barn när de skulle sova. Det fanns fler verser men så långt kom vi aldrig.

Aunt Louisa dog den 10 januari 1959, lugnt och stilla i sitt hem i Storängen. Den kvällen var pappa och mamma bjudna till henne på middag tillsammans med pappas kusin Carl Ivan Yngström, son till aunt Louisas syster Edith, Ivans hustru Ingrid och Margaretha Dickson (pappas syster) för att fira aunt Connies födelsedag. Aunt Louisa började emellertid känna sig lite dålig vid fyra-tiden på eftermiddagen. Aunt Caline följde därför med henne upp till sängen. Husläkaren, doktor Weijdlung, som också bodde i Storängen, kom och gav henne en spruta och därefter kände hon sig bättre. Aunt Louisa insisterade på att middagen ändå skulle äga rum men valde att själv stanna kvar i sängen. Istället inbjöds hennes styvson John med hustru Gerda som ”stand in”. Medan gästerna åt, satt Gerda vid aunt Louisas säng. De talade mycket om Gerdas och Johns son, Sven, som just genomgått en skilsmässa. Aunt Louisa var så bekymrad över detta.

Kort senare medan sällskapet fortfarande sitter och äter i matsalen, ringer det på telefonen samtidigt som klockan från aunt Louisas sängkammare ner till Irma ljuder. Gerda, som ringt på klockan, vill meddela att aunt Louisa nu hade avlidit. Och vem som samtidigt hade ringt var Sven. (Jag har skrivit ganska noggrant om aunt Louisas död i min dagbok, då detta tog mig mycket hårt.)

Aunt Louisa var angelägen om sin brors barnbarn. Det visade hon även i sitt testamente. I min dagbok har jag antecknat att Florence fick en silverbricka, William tre skedar, Thomas, som var aunt Louisas gudson, ”massor av saker” och Harriet fick en guldlocka att bära i fickan. Jag själv fick ära en armbandsklocka i guld av märket Certina. Denna klocka hade hon köpt av pengar som grannarna i Storängen samlat in till hennes 90-årsdag. Grannarna hade tänkt att aunt Louisa skulle

Bild 19. Min bror, Thomas, aunt Louisas gudson, i sitt hem på Rämens herrgård, sittandes på den snurrstol och vid det bord han ärvt efter aunt Louisa och som tidigare hennes pappa Axel suttit och arbetat vid. Ovanför skrivbordet ses Axel själv porträtterad och intill ses tre målningar, utförda av Axels barnbarns barnbarns barn, Achibald Dickson. ”Tidevarv komma, tidevarv försvinna, släkten följa släktens gång.”

använda pengarna till att åka taxi istället för att behöva ta Saltsjöbadståget. Men det tyckte hon var onödigt och köpte istället denna klocka för pengarna. Detta för tankarna till vad Lars Tottie ovan skrivit om sin ”Grannie”, nämligen då hon efter fyllda 90 år hade varit tvungen att springa för att hinna med tåget på Storängens station, varpå hon ramlat och gjort sig illa. Aunt Louisa hann emellertid med tåget - och jag fick en klocka!

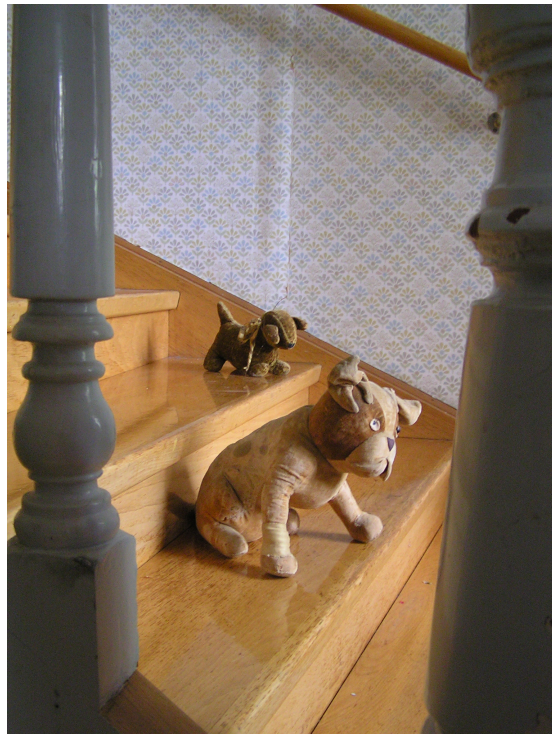

Bild 20. De två hundarna, som en gång vaktade på aunt Louisas trappa, fullgör numera sina plikter på Råmen.